

JAARVERSLAG 2019

Inleiding

We hebben weer een 'bloeiend en groeiend' jaar achter de rug. In dit jaarverslag kijken we terug op wat er allemaal is gepasseerd in 2019.

Programma

De thema's van de maandelijkse bijeenkomsten waren gevarieerd en de opkomst liet een snelle stijgende lijn zien. In 2018 hadden we met 100 bezoekers een topavond, nu hadden we regelmatig 150 mensen in de zaal.

Het jaar 2019 was vooral het jaar van de herdenkingen: de 500ste geboortedag van René de Chalon, 100 jaar vrouwenkiesrecht, het 200-jarige bestaan van het Elisabeth (nu Surplus) en de herdenking dat het 75 jaar geleden is dat de Polen ons kwamen bevrijden. Daarnaast waren er 2 interessante excursies exclusief voor leden, door de wijk Zandberg en langs iconen van de Poolse bevrijding. Aan de excursies namen gemiddeld 55 mensen deel.

Voor het eerst hebben we een eindejaarsbijeenkomst georganiseerd en dat was een groot succes met een opkomst van zo'n 90 leden.

Het was het vierde jaar van ons 5-jarig project 'Ons Cultureel Erfgoed Nabij', waarin we aandacht vragen voor het belang van ons cultureel erfgoed in de wijken en de nabije dorpen die tot de gemeente Breda behoren. Na de wijken Heuvel, Belcrum en Haagse Beemden, was dit jaar de wijk Zandberg aan de beurt. Een wijk met veel beschermde stadsgezichten, fraaie bouwcomplexen en verborgen parels, zoals we hebben kunnen ontdekken bij onze excursie in mei. Een wijk die zich in de loop van 100 jaar voornamelijk heeft ontwikkeld op basis van particulier initiatief. Juist dit gegeven hebben we onderzocht, besproken en bediscussieerd. Op 25 november boden we aan de wethouder van Cultuur, Marianne de Bie, onze adviezen aan. Het boekje met een oplage van 350 was zo snel uitverkocht dat we er 100 bij hebben laten drukken. Dank voor alle boekhandels die de verkoop voor hun rekening namen.

We hadden weer een bijzondere groep die het boek tot stand bracht: Jan Willem Messer, Frans Maas, Toon Omen, Frans van den Meiracker, Liesbeth den Hartigh en Marijke van der Putten.

Jan Willem Messer en Liesbeth den Hartigh leidden op fantastische wijze de productie.

Complimenten! Ook aan Sjef Bakers die weer de vormgeving en het drukken voor zijn rekening nam.

Het bestuur is verheugd over het feit dat leden in toenemende mate betrokken zijn bij de inhoud van het programma. In september is er weer een bijeenkomst geweest van de 'Denktank' waar leden hun ideeën met ons hebben gedeeld over te behandelen thema's. Ook bij de uitvoering van de programma's, altijd een intensief proces, waren dit jaar meer en in wisselend samenstelling leden aan de slag, zowel bij de bijeenkomsten, de conferenties en het maken van onze boekjes, als bij het continu up-to-date houden van onze website, het maken van foto's en het zoeken van sponsors. Zeer grote dank! Jack Stuart, dank voor de hulp bij de website en bij het zoeken van sponsors. Alex de Vliegere voor de foto's, Eugèn Bruggeman voor steun bij de communicatie, Joke van Doorne en Eric Wehrmeijer voor het onderzoek dat zij hebben gedaan naar een mogelijke bijeenkomst over een kunsthof in Breda en Jack Kriens voor het meedenken in de voorbereiding van een aantal programma's.

Wij bedanken alle leden voor hun trouwe bezoek aan onze avonden en hun inbreng, maar ook de inleiders en alle sprekers die belangeloos bereid zijn om hun bijdrage aan onze Gouden Cirkel avonden te leveren.

Wij willen ook Mark Pulles en de andere medewerkers van De Avenue bedanken voor hun inspanningen om de avonden succesvol te laten verlopen.

Publiciteit

Dankzij de inzet van Jack Stuart ziet de website van De Gouden Cirkel er goed uit en is deze altijd up-to-date. Ook onze Facebookpagina wordt drukbezocht, inmiddels volgen bijna 400 mensen onze Facebookpagina en een enkele keer hadden we meer dan 2000 views.

We kregen dit jaar structurele aandacht voor de aankondiging van onze activiteiten van BN DeStem en van huis-aan-huisbladen zoals De Bredase Bode en het Stadsblad. Dit kwam vooral door de inspanningen van ons nieuwe aspirant-bestuurslid Peter van den Heuvel. Ook nam hij de uitnodigingen en het schrijvende werk voor zijn rekening.

Leden

In 2019 waren er 37 nieuwe lidmaatschappen, er waren 5 opzeggingen. Daarnaast verloren wij 1 lid door overlijden (mevrouw Janssen), wij herdenken haar in dierbare herinnering.

Het ledenaantal laat een gestage groei zien, op 1 januari 2018 hadden we 108 lidmaatschappen, op 1 januari 2019 waren dat er 144 en op 1 januari 2020 was het aantal lidmaatschappen 175. Omdat het lidmaatschap een gezinsabonnement is, zijn er per lidmaatschap meerdere leden, er zijn dus nu ruim 300 leden. We zijn hier heel blij mee omdat dit het bestaansrecht van de Gouden Cirkel ondersteunt.

De sfeer tussen de leden is goed, de stadssociëteitsgedachte groeit. Waar voorheen rond de 20 leden deelnamen aan het diner voorafgaand aan de thema-avonden, waren dit er afgelopen jaar vaak meer dan 35. Dat er meer deelnemers zijn aan de diners heeft ook te maken met de inspanningen van De Avenue, die nu ook een vegetarische variant aanbiedt en er hard aan werkt om steeds een smakelijke maaltijd op tafel te zetten.

Bestuur

Het bestuur kreeg dit jaar een nieuw aspirant-lid: Peter van den Heuvel. Zijn portefeuille is externe communicatie, PR, sponsering, onze interne communicatie met de leden en ondersteuning bij het programma. Verder bestaat het bestuur uit Marijke van der Putten, sinds januari 2018 voorzitter en verantwoordelijk voor programma en externe contacten, Jan de Bakker, penningmeester, Marianne Volker, ledenadministratie, Anke Tebbe, verantwoordelijk voor ledenactiviteiten en Liesbeth den Hartigh, secretaris.

Het bestuur van De Gouden Cirkel neemt deel in een overleg van vertegenwoordigers van de Bredase erfgoedverenigingen. Dit platform is eind 2017 opgericht om kennis en ervaring uit te wisselen. Ook de gemeente is daar aanwezig om informatie te halen en te brengen.

Financiën

Door de komst van meer nieuwe leden dan begroot is de contributie-opbrengst gestegen. Dit in tegenstelling tot de sponsoring, met uitzondering van de Rabo ClubSupport-actie, die in 2019 meer heeft opgeleverd door actieve benadering van de leden door het bestuur om op ons te stemmen. De opbrengst van de boekjes is behoorlijk maar incidenteel.

De uitgaven zijn door kosten voor verenigingsactiviteiten en bestuur meer dan begroot. Per saldo boeken we een positief resultaat.

Bij het huidige aantal lidmaatschappen zijn er voldoende inkomsten uit de contributies om de reguliere activiteiten te kunnen uitvoeren, er is sprake van een gezonde financiële situatie. Er zijn reserves om tegenvallers op te kunnen vangen, om extra projecten te kunnen doen en om het 25-jarig jubileum in 2021 te kunnen vieren met mooie activiteiten.

Voor activiteiten zoals het uitbrengen van publicaties hebben we gelukkig steun gehad van een aantal sponsoren. we bedanken; Rabobank Breda, Boek- en Kantoorvachandel Vives, Boekhandel

Van Kemenade & Hollaers, De Vrije Boekhandel, GB Makelaars, Van der Sande Makelaars, Wijnhuis Oktober en Technica Nova Breda.

Verslag bijeenkomsten Gouden Cirkel in 2019

14 januari: Nieuwjaarsdiner voor leden

Onder muzikale begeleiding van Harry Kanters, jazz pianist, hadden we een gezellige bijeenkomst waarbij sommige leden een dansje waagden en we zoals de laatste jaren gebruikelijk is, ons clublied zongen.

28 januari: Revolutie jaren in Breda

Een historische terugblik op de revolutie van de jaren 70 in Breda. Vijftig jaar geleden begonnen de roerige jaren '70, ook Breda zat in die tijd vol actie. Zo was er een bedrijfsbezetting bij de Enka, een bezetting van de sociale academie, het filmcollectief de Kritiese Filmers werd opgericht en er was politiek straattheater. Voor vele aanwezigen in de zaal waren de film van filmmaker Bob Entrop en de interviews met de actievoerders Marleen Maes en Frans van der Grinten een déjà vu.

5 februari: Viering 500e geboortedag van René van Chalon

Henk Mannaert en Marcel en Gerald Dalinghaus hebben de 'vergeten prins' de aandacht gegeven die hij verdient.

Deze extra bijeenkomst was georganiseerd in samenwerking met de andere erfgoedverenigingen in Breda. Er was zoveel belangstelling dat de Waalse kerk met 200 plekken te klein bleek te zijn, waardoor veel mensen moesten worden teleurgesteld. Daarom is op 7 februari 2020 is er een herhaling gepland.

25 februari: Seeligkazerne verandert in educatieve campus van de Rooi Pannen

Waar eerst militairen marcheerden, lopen nu studenten. Kees van Strien, lid College van Bestuur van de Rooi Pannen en Jules Jochems, projectleider, vertelden welke problemen overwonnen moesten worden om moderne functionele ruimten te creëren, zonder afbreuk te doen aan de historische elementen van de gebouwen.

25 maart: 100 jaar Vrouwenkiesrecht

De vrouwenverenigingen Aithra en VVAO waren bij ons te gast om dit met ons te vieren. Barbara Putters vertelde over 3 heftige vrouwen uit de Bredase geschiedenis, Elisabeth Leijnse over Cecile en Elsa, 2 strijdbare freules uit de omgeving van Den Bosch. Zij stredden voor vrouwenkiesrecht, recht op betaalde arbeid en voor vrije liefde.

29 april: Transformatie oude Casino-bioscoop tot foodhall

Hoe een stadspaleis een oude bioscoop werd en daarna werd omgetoverd tot een foodhall. Laurens Siebers vertelde over de geschiedenis van het pand en de buurt eromheen, Peter Santegoets, concept manager foodhall, over de filosofie van de foodhall en Lukas Ruys, architect, over de bouwkundige aspecten en uitdagingen die verbonden zijn aan de transformatie van een historisch gebouw naar een nieuwe gebruiksfunctie.

15 mei: Excursie Zandberg

Onder leiding van Jan Willem Messer en Frans Maas fietsen we in een lange sliert door de eeuwenoude wijk Zandberg. We ervoeren de prachtige verschillende bouwstijlen, de verborgen pleintjes, de drukke verkeersader, een heel nieuw bebouwd deel achter de Wilhelminastraat en verbaasden ons over de veelvormigheid van de wijk.

27 mei: Conferentie over de wijk Zandberg

Dit was de 4e bijeenkomst in de serie 'Ons Erfgoed Nabij'. Deskundigen en bewoners gaven hun visie op bouwstijlen, de inrichting van de openbare ruimten, de woonomgeving, de sociale structuur en de leefbaarheid. Uiteindelijk heeft dit geleid tot een aantal aanbevelingen voor toekomstige ontwikkelingen.

24 juni: 200 jaar Elisabeth en de ontwikkeling van de gezondheidszorg Breda In 1819 richtten drie katholieke burgers een ziekeninrichting op met als naam het Piusgesticht of RK Burger Gasthuis. Anton van Mansum, Voorzitter Raad van Bestuur van Surplus vertelde aan de hand van de geschiedenis van 'Het Elisabeth' over de ontwikkelingen van de zorg in Breda, over de wijze waarop de samenleving is omgegaan met het erfgoed van de zusters en wat de huidige vraagstukken zijn.

20 augustus 2019: Excursie Breda bevrijd

De bevrijding van Breda door Poolse soldaten vormde de aanleiding voor een excursie langs memorabele plaatsen. De gidsen Jos Hegtermans en Ed Cuber brachten ons naar bekende en minder bekende plekken en boeiden ons met hun interessante en persoonlijke verhalen.

26 augustus: Onze Poolse bevrijders

Meer dan 150 aanwezigen luisterden naar de inleiding van Frans Ruczynski, zelf zoon van een Poolse strijder, over de achtergronden van deze soldaten. Hij illustreerde hun drijfveren om deel te nemen aan de oorlog aan de kant van de geallieerden, hun veldtocht en rol bij de bevrijding van Breda. Hij stond ook stil bij de tragiek door de onmogelijkheid naar hun vaderland terug te keren. De ervaringen van 3 kinderen van Poolse soldaten kwamen ter sprake bij een interview dat Marijke van der Putten met hen had.

23 september: Erfgoedbeleid, Ontspullen en Erfgoed maken

Deze avond stond in het teken van het erfgoedbeleid van de gemeente. Marianne de Bie, wethouder, Marc Berends, hoofd Erfgoed bij de gemeente Breda en Dingeman Kuilman, directeur Stedelijk Museum Breda, belichtten ieder vanuit zijn of haar invalshoek het hedendaagse erfgoedbeleid. Charlot Schans van het Stipo vertelde over nieuwe manieren van erfgoed maken.

28 oktober: Machinefabriek Breda v/h Backer en Rueb

In aanwezigheid van onder andere oud-medewerkers en familieleden van oud-medewerkers verzorgde Frans van der Grinten in een volle zaal van De Avenue een inleiding over Machinefabriek Breda v/h Backer en Rueb. Ontstaan, bloei, maar vooral ook de ondergang van dit stuk industrieel erfgoed werden rijk geïllustreerd en pakkend verteld. Dit stuk Bredase geschiedenis bleek bij velen nog goed op het netvlies te staan.

25 november: Presentatie boekje Zandberg en Erfgoed Groen in en om Breda

De officiële presentatie van het boekje Zandberg, in de reeks 'Ons Cultureel Erfgoed Nabij' vormde het eerste deel van de bijeenkomst. Wethouder Marianne de Bie nam het in ontvangst. Marijke van der Putten bedankte de schrijvers en andere betrokkenen. De Gouden Cirkel is trots op deze productie.

Christel Eversdijk trapte de eerste bijeenkomst over 'Ons Erfgoed Groen' af. Het wordt een serie over

geschiedenis en waarden van al ons groene erfgoed in de stad en de omgeving. Christel is landschapsarchitect bij de gemeente Breda. Ze bood ons aan de hand van kaarten en ander illustratiemateriaal een overzicht van het groene erfgoed in Breda onder de titel 'Van Stadpark tot Geveltuin'. De betrokkenheid van de luisteraars bleek uit de vragen na afloop van haar presentatie. Ze spoorde de burgers van Breda aan om initiatiefrijk te zijn en daarbij de gemeente te benaderen.

9 december: Eindejaarsbijeenkomst

Een bijzondere bijeenkomst, dit keer alleen voor leden en op maandagmiddag in plaats van -avond. Aanleiding hiervoor was het grote aantal nieuwe leden dat De Gouden Cirkel in 2019 heeft verwelkomd. Na een interessante inleiding van Walter van de Calseyde over verleden, heden en toekomst van de Gasthuisvelden, werd er geproost op het afgelopen jaar en was er alle gelegenheid om met elkaar te spreken. Met een opkomst van bijna 90 leden, onder wie veel nieuwe, maar ook een aanzienlijk aantal 'oudgedienden' werd het een gezellige bijeenkomst. En zo werd succesvol jaar mooi afgesloten.

